

A VIDÉKI TECHNIKATÖRTÉNETI VONZERŐK HASZNOSÍTÁSA A TERÜLETFEJLESZTÉSBEN

THE UTILISATION OF THE LOCAL TECHNICAL HISTORICAL ATTRACTIONS IN THE REGIONAL DEVELOPMENT

Talpas János

*Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Földrajz Kar, Magyar Földrajzi Intézet; 400006
Kolozsvár / Cluj-Napoca, str.Clinicilor nr. 5-7.Tel.: +40-745-656023; email:
talpasjanos@gmail.com*

Abstract

The local technical historical attraction is a part of the regional development. The goal of the present paper consists in presenting the possible ways to integrate the local technical historical attraction to be a constituent of the touristic attraction. One of the possible ways to achieve this lies in the integration of technical historical attractions into the touristic itineraries, determining for this the palaces of the pictograms or symbols. To achieve practical application a case study was performed in Rimetea (Torockó) town. Here were analyzed the expedience of different pictograms and symbols regarding their possible positioning.

Keywords: *regional development, technical history, touristic symbols, pictograms, Torockó.*

Összefoglalás

A vidéki technikatörténeti vonzóerő része a turisztikai területfejlesztésnek. A dolgozat célja megvizsgálni, hogyan lehetséges a technikatörténeti vonzóerőt integrálni a turisztikai vonzóerőbe. Ennek egyik módozata, mellyel a tanulmány foglalkozik, a technikatörténeti vonzóerők beillesztése a turisztikai útvonalakba, meghatározva a jelek/piktogramok helyszíneit. A gyakorlati hasznosítás végett egy esettanulmányt is végeztünk Torockó településen. Elemeztük a különböző jelek és piktogramok hasznosíthatóságát, s ezek lehetséges elhelyezési helyszíneit.

Kulcsszavak: *területfejlesztés, turisztikai jelek, turisztikai piktogramok, technikatörténet, Torockó.*

1. Bevezetés

A technikatörténeti vonzerő meghosszabbítja a turisták látogatási idejét, így lehetőség adódik a vendégéjszakák meghosszabbítására is. Ezek a vonzerők a vidéki turizmus esetében ritkán számítanak a települések turisztikai márkájának. A dolgozat elemzi a vonzerők beillesztésének lehetőségeit a helyi turizmusban és megha-

tározza az ehhez szükséges jelek, illetve piktogramok elhelyezési helyszíneit.

Torockó turisztikai forgalma és a technikatörténeti vonzóerő léte határozta meg, hogy ezen a vidéken készítsünk egy esettanulmányt.

2. A turisztikai jelek és piktogramok

A turizmusban hasznos lehet, ha jelöljük a közlekedéssel kapcsolatos pontokat, att-

rakciókat, illetve megközelítési irányokat, kiegészítő szolgáltatásokat és kapcsolódási irányokat [1].

Egy adott településre látogató turista fő tájékozódási pontjai általában a következők [2]:

- utak;
- határvonalak;
- körzetek;
- közlekedési csomópontok;
- könnyen észrevehető tárgyak.

A technikátörténeti vonzóerők jelölése országos szinten még nincs kidolgozva. A romániai közlekedési kódex 12 turisztikai jelzőtáblát különböztet meg, ezek többnyire helymeghatározók [3] (**1. ábra**).

T4 - Biserică

1. ábra Turisztikai jelzőtábla

Magyarországon az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság végzett egy tanulmányt (OMFB 1992/93), amelyben a piktogramok általános funkcióit, jellemzőit és típusait elemzi. Az eredmény turisztikai vonásait Puckó László és Rátz Tamara dolgozta fel [1]. Ezek a következők:

- Információhordozók;
- Ergonómiát kielégítők;
- Megfelelnek a kor szellemének;
- Esztétikai élményt nyújtanak;
- Szociológiai aspektust hordoznak;
- Segítik a forgalmazást;
- Nyelvi korlátokat bontanak le.

A piktogramok felismerhetők, jól olvashatók, észlelhetők, könnyen megkülönböztethetők és könnyen memorizálhatók kell legyenek.

3. Torockó – esettanulmány

Torockó faluturizmusának vonzerői között szerepel a település központjában elhelyezett unitárius templom, az építészeti táj (lakóházak), irodalmi örökség, népviselet, festett bútorok, és nem utolsósorban a kirándulási lehetőségek a Székelyköre [4]. A fehér megyei bemutatató szerint a turisztikai vonzóerő-felsorolás a következő: XVIII. századi unitárius templom, jellegzetes házak és népviselet, népi iparművészeti múzeum és Székelykő [5]. A terepet végigjárva, találkozunk útmutató turisztikai jelzésekkel és piktogramokkal. A turisztikai jelzések három útvonalat tüntetnek fel: a Székelyköre, az Ordaskőre, valamint a vasércbányákhoz vezető utat [6].

A vasércbányákhoz vezető túraútvonal felújításra szorul. A település központi terén találunk útmutató táblákat, egyes vonzóerők esetében leírással piktogramot is (**2. ábra**).

A központban elhelyezett táblán olvasható egy általános természeti-környezeti ismertető. A piktogramok és a jelzőtáblák a helyi elképzelések szerint készültek és méretben, szerkesztésben, tematika szerint azonosak. A település bejáratainál viszont hiányoznak a turisztikai piktogramok. Helyenként technikátörténeti jelzések és táblák is fellelhetők (például vízimalom).

Torockó a középkorban jelentős vasalapanyagok (vascipó) és kovácsoltvas tárgyak termelési központja volt. Ennek köszönhetően ma a település bővelkedik technikátörténeti vonzóerőkben. A vascipót a település határában kitermelt vasércből állították elő. A vasércbányákhoz jelzés vezet. Az útvonal nincs igazán turisztikailag kidolgozva, hiányoznak a kilátópontok és egyéb turisztikai attrakciókkal kapcsolatos jelzések. Sok esetben a túraútvonal jelzése is hiányos.

2. ábra Vonzóerőt jelölő tábla

A vasércolvasztás egyszerű módon történt, ennek emlékeit nem sikerült feltárni, pontosan meghatározni. A feltételezett vasércolvasztási technológiát meg lehet tekinteni a település múzeumában (rajz, makett).

A kovácsolási technológiák megmaradt részei a kalapácsokat meghajtó vízkerék-szerkezet és vízvezető árok. Időközben ezek át lettek alakítva vízi malmokká. Napjainkban – a központhoz közel – egy ilyen típusú, látogatható szerkezetet találhatunk (**3. ábra**).

3. ábra Vízkerék hajtómű

A kovácsolás tárgyi értékei – zsaluk, kileincsek, szerszámok, rácsok – megtekinthetők a múzeumban, illetve a település különböző pontjain. A kovácsolt értékek látogatói útvonala nincs kialakítva.

Az unitáriustemplom vezető helyen szerepel a turisztikai vonzerők között, azonban a templom technikátörténeti vonzóerői (toronyóra, harangok, kelyhek) nem tekinthetők meg, nem látogathatók a belső közlekedési nehézségek miatt (**4. ábra**). Ugyanakkor ezekről piktogramok sincsenek kihelyezve.

4. ábra Feljárát a toronyba

A festett bútorok a múzeumban és házaknál láthatók. A házak esetében nincs megszervezve és kijelölve a bútorok megtekintése (5. ábra). Nincs lehetőség a szakmába való betekintésre.

5. ábra Festett bútor a Panoráma panzióban

4. Következtetések

Torockó területén az utak és a közlekedési csomópontok nincsenek kellőképpen ellátva jelzőtáblákkal. Nem sikerült létrehozni egy rendezett parkolót, vagy akár kijelölni egy turisztikai érkező pontot, mely ne zavarja a látogató turistákat vagy a rendezvényeket. Ezt a helyszínt megfelelő piktogrammal szükséges jelölni. Ezeket a piktogramokat egyeztetni szükséges az országos közlekedési szervekkel. Az érkezési pont lehetne a turisztikai túraútvonalak kiinduló pontja. Itt láthatóvá tehetnénk a teljes túraútvonalat, melyben helyet kaphat-

na technikátörténeti vonzerő is, így lehetőség nyílik ezek megismerésére. A templomban létező technikátörténeti vonzerők megtekintése érdekében javasolt egy látogatási program összeállítása. A kovácsolással kapcsolatos helyszínek megtekintése érdekében szükséges egy külön útvonal kialakítása, vagy összekapcsolása egy kulturális látogatási útvonallal. Minden esetben szükséges piktogrammal jelölni a helyszíneket. A festett bútorok esetében ugyanazok az intézkedések szükségesek, mint a kovácsolt tárgyak esetében. A piktogramok legyenek érthetők, esztétikusak, jól felismerhetők és ne tartalmazzanak szövegeket, így elkerülhetővé válnak a fordításokból származó félreértések.

Szakirodalmi hivatkozás

- [1] Puczkó László, Rátz Tamara: *Az attrakciótól az élményig*, Budapest, 2011. p.180, 182.
- [2] Goodey: *Perception of the Environment*, Birmingham, 1973, p.24.
- [3] Noulcodrutier 2014 O.U.G. al Guvernului nr.195/2002.
- [4] <http://www.torocko.eu>, 2016. február 15.
- [5] <http://www.székelyfoldiinfo.ro>, 2016. február 15.
- [6] Hantz-Lám Irén: *Torockó Torockószentgyörgy*, Studium kiadó, Kolozsvár, 2009, p. 193.